

FÜGGETLEN UJSÁG

MEZŐGAZDASÁGI, SZÖVETKEZETI ÉS TÁRSADALMI KÉPES HETILAP,
GAZDASÁGI EGYESÜLETEK ORSZ. SZÖVETSÉGÉNEK KOZLÖNYE A MAGYAR NÉP SZÁMÁRA

MEGJELEN MINDEN VASÁRNAP

Egész évre ——— 8 korona
Félévre ——— 4 „
Negyedévre ——— 2 „
Egyes szám ára 16 fillér.

Felelős szerkesztő:
SZILASSY ZOLTÁN

a Gazdasági Egyesületek Orsz. Szövetségének titkára

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST,
IX. ker., Üllői-ut 25. sz. (Köztelek).

Eröss Lajos tiszántúli ref. püspök.

Mikor a mult héten hasábokon számoltak be a napilapok, hogy annyi húzavona, küldöttségjárás, kormány-beavatkozás után végre olyan férfiúval töltötték be a fejedelmi javadalmazású karlócai pátriárkai széket, a ki magyarul is tud, másnap egy rövid távirat jelentette Debrecenből, hogy szept. 23-án minden zaj, pompa nélkül a magyarországi reformátusok legnépesebb egyházkerülete legelső papjává, a szerény javadalmazású tiszántúli püspökké választották a debreceni teológia nagy tudományú igazgatóját: Eröss Lajost.

Boldogult elődje, Kiss Áron halála után nyomban megindult a mozgalom, hogy az árván maradt egyházkerület méltó férfiút válaszson helyére. A sok jelölt közül nehéz volt a választás, hiszen annyi jeles férfiú között osztott meg az első választáskor a szavazat s így a pótválasztáson választották meg a jelesek közt a legjelesebbet, a hivatottak között a leghivatottabbat Eröss Lajos személyében.

Eröss Lajos javakorbéli férfi. Ötvenegy esztendő. Gimnáziumi tanulmányait és a teológiát Debrecenben végezte s tanulóársai között mindig a legjobb tanuló volt. Néhány esztendőt Svájc és Németország protestáns egyetemén töltött. Onnan hazakerülve, a szilágymegyei Kémeren, majd a hajdúmegyei Földesen s később Püspökladányban lelkipásztoroskodott. Lelkipásztorkodási helyein mindenütt szerették s büszkéek voltak az igazán

kálvini jellemű papjukra, kiben a népnevelés, a közügy, az árvák és szegények sorsa hatalmas pártfogót lelt. Különösen a népes püspökladányi eklézsia hívei közt szerzett hervadhatatlan babérokat. Iskolákat építtetett,

az egyház ügyét rendbeszedte, a népet jótékony cselekedetek gyakorlására serkentette, s ebben maga járt elől jó példával; hitelszövetkezetet alapított s annak éveken keresztül elnöke volt. A községi gyűléseken gyakran hallatta szavát, ha a község vagy egyháza érdeke úgy kívánta. Később, mikor látta, hogy a több mint 10.000 lelket számláló községnek még nagyobb szolgálatot tehetne egy független, pártatlan sajtótermékkel, megindította a „Püspökladány“ című lapot s azt sokáig tetemes áldozatok árán tartotta fenn, írván bele szebbnél szebb oktató, nevelő, társadalmi kérdésekkel foglalkozó cikkeit.

Fájdalmasan érintette tehát püspökladányi híveit, midőn tudatta velük, hogy a jól jövedelmező ekléziát a debreceni teológia szerényebb javadalmazású tanszékeivel cseréli fel, teljesedve látván ezzel azt az óhaját, hogy valódi, igazi papokat nevelhessen egyházának.

Méliusz Péter, Buday Ézsaiás öröke nem szállhatott volna méltóbb utódra s kívánjuk, hogy e jeles férfiút még sokáig tartsa meg az Ég abban az állásában, melynél nagyobbat egyháza már nem nyujthat.

Virágh Sándor.

Eröss Lajos ref. püspök.

Jobb és megbízhatóbb magvakat

nem is ajánlhatunk mint a minőket 34 év óta

MAUTHNER ÖDÖN cs. és kir. udv. szállító magkereskedésben
BUDAPESTEN, VII., Rottenbiller-utca 33. sz.
IV., Kossuth Lajos-utca 4. sz. kaphat. — Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

A Károlyi-szobor leleplezése.

Október 21-én leplezik le Budapesten a Mezőgazdasági Múzeum udvarán Károlyi Sándor grófnak, a két évvel ezelőtt elhunyt gazdavezérnek emléksobrát.

A „Független Ujság“ olvasói előtt nem kell méltatnunk Károlyi Sándor gróf nagy érdemeit, ő a magyar szövetkezetek megteremtője és a kisemberek igazi édesatyja volt. Három évtizeden át küzdött, harcolt a kisemberek boldogulásáért a politikai harctéren és a társadalmi működés terén egyaránt.

A néhai vezérnek a magyar gazdák és a szövetkezetekbe tömörült kisemberek filléreire emeltek emléksobrát, amelynek a leleplezési ünnepélyén ott lesz szívben-lélekben minden magyar gazda.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület és a többi gazdasági testületek is nagygyűlésüket a szoborleleplezéssel egyidejűleg fogják megtartani s ezeken a gyűléseken fogják méltatni az elhunyt nagy gazdavezér elévülhetlen érdemeit.

A gyűlések után tartják a Károlyi emléklakomát, melyre az OMGE. az alábbi meghívót bocsájtotta ki:

Károlyi Sándor gróf emléksobrának folyó évi október hó 21-én délelőtt 11 órakor történendő leleplezése után déli 1 órakor a Fővárosi Vigadó éttermeiben *Károlyi Sándor emléklakomát* rendezünk, amelyen minél nagyobb számban való részvételre ezennel felhívjuk az Országos Magyar Gazdasági Egyesület, valamint a társ-egyesületek, továbbá a leleplezési ünnepségen résztvevő rokontestületek, ú. m. a „Magyar Gazdászövetség“, „Hangya“, „Magyar Mezőgazdák Szövetkezete“, „Országos Központi Hitelszövetkezet“ és „Gazdák Biztosító Szövetkezete“ igen tisztelt tagjait.

E lakomán avatjuk fel a Károlyi Sándor gróf emlékére készített díszes kivitelű emlékszerleget, amelylyel kezében Darányi Ignác dr. földművelésügyi miniszter fogja az első emlékbeszédet mondani néhai Károlyi Sándor grófról, méltatván az ő mindenkor emlékezetes működésének nagy jelentőségét az összegyűlt gazdátársadalom és szövetkezeti férfiak előtt.

Az emléklakomára, amelynek részvételi díja — italt beleértve — 4 korona lesz, október hó 15-ig bezárólag jelentkezhetni az OMGE. titkári hivatalánál. A fentebb felsorolt rokontestületek igen tisztelt tagjai pedig szíveskedjenek saját testületük igazgatóságához intézni jelentkezésüket, amelyek azt ugyancsak legkésőbb október 15-ig közölni fogják egyesületünkkel.

Az „Orsz. Magyar Gazdasági Egyesület“ nevében: Budapest, 1908. szeptember 24.

Bujanovics Sándor s. k.,
alelnök.

Országos gyümölcs- és szőlőkiállítás.

Az Országos Magyar Kertészeti Egyesület majdnem minden évben rendez Budapesten gyümölcs- és szőlőkiállításokat. Az idén is tervbe vette az egyesület vezetősége s még a tavasszal hozzá kezdett az előmunkálatokhoz; ősz felé kiderült, hogy olyan hatalmas lesz az idei gyümölcsstermésünk, hogy annak értékesítése nagy akadályokba ütközik. Molnár István miniszteri tanácsos vetette föl aztán az eszmét, hogy országos kereteket kell adni az idei kiállításnak. Molnár István min. tanácsos, mint a gyümölcészeti és kertészeti ügyosztály vezetője, a legjobban látta mindazokat a nehézségeket, amelyek az idei gyümölcsstermésünk értékesítésének útjában állanak, mert egész Európaszerte, többnyire mindenütt, bőséges terméssel vannak megpakolva az idén a fák. De mert ő tudja, hogy a mi magyar gyümölcsünk — csak valamire való esztendőben is — bátran felveheti a versenyt bármely országgal: megtette az indítványát egy nagyobb szabású országos gyümölcskiállítás rendezésére, ahol a gardákat a hazai és külföldi vevőkkel összehozhassa és ez utóbbiaknak demonstrálhassa a magyar gyümölcs páratlan szépségét, jóságát és olcsóságát, amely így együttvéve semmi más ország gyümölcsében fel nem található.

Igy született meg a kiállítás eszméje, amelyet egy kis csapat: a kertészeti egyesület kebeléből megválasztott rendező-bizottság hamarosan zászlójára írva, nagy lelkesedéssel tett magáévá és a földművelésügyi miniszterium hathatós támogatásával mindössze pár hét alatt tetté váltott és ennek eredményeként ime ma ott látjuk készen a művet, amelyre egyaránt büszke lehet mindaz, aki létrehozásában részt vett.

Az országos kiállítást, melyet a városligeti nagy iparsarnokban rendeztek, a múlt vasárnap nyitotta meg *Darányi* földművelésügyi miniszter, aki az üdvözlő beszédre ezeket mondta: Örömmel értesülök, hogy a kiállítás olyan fényes, hogy talán Magyarországon ilyen kiállítás még nem volt. Ez azt bizonyítja, hogy a gyümölcstermelés lényeges föllendülést, haladást mutat. E kiállítás körül szerzett érdem elsősorban a magyar termelők és az Országos Kertészeti Egyesületé. Azt hiszem azonban, hogy még igen sok a tennivalónk ezen a téren, mert a gyümölcsosztályozás, a gyümölcspakolás még mint elsőrendű teendő van hátra.

Ebben az irányban kérem közreműködésüket és lelkemből kívánom: a kiállítás ebben az irányban egy új korszakot jelentsen. Köszönöm a szíves fogadást, amit részben annak a barátságának is tulajdonítok, mely bennünket már régóta összefűz. A kiállítást pedig ezenel megnyitom. A miniszter és kísérete megszemlélék

A legjobb minőségű háztartási és gazdasági cikkek, hamisíthatatlan jó italok a legkedvezőbb árakon a fogyasztási szövetkezetek útján szerezhetők meg. Amelyik faluban fogyasztási szövetkezetet akarnak létesíteni, a mozgalom kezdeményezői forduljanak útbaigazításért a „HANGYA“, a Magyar Gazdászövetség Fogyasztási és Értékesítő Szövetkezetéhez

BUDAPEST, IX., Boráros-tér 1. (Saját házában.)

ezután a gazdag kiállítást, ahol a magyar gyümölcs- és szőlőtermés remekei óriási garmadákban vannak fölhalmozva.

A spanyol királyi pár Magyarországon.

Ezen a héten királyi vendégei voltak újfönt a magyar fővárosnak. Távoli országából a spanyolok ifjú királya, Alfonzó jött el szépséges hitvesével Magyarországra, hogy meglátogassa ősz királyunkat, első Ferenc Józsefet, akihez vérségi kötelék is fűzi az ifjú spanyol királyt. Édes anyja, a nemes, önfeláldozó Krisztina királyasszony révén nemcsak rokon királyi családdal, de legközelebb azzal az ágával rokon, melyhez királyunk után legjobban húz a szívünk. Anyai ágon dédapja, Károly főherceg testvérbátyja volt a mi dicső emlékeztető József nádorispánunknak. Ezen a réven aztán meleg szeretettel és hódolattal fogadta a magyar nép ezen a héten az ifjú spanyol királyi párt Magyarországon való háromnapos tartózkodása alatt.

A földművelésügyi költségvetés.

A földművelésügyi tárca rendes kiadásai 4.344.934 korona emelkedést mutatnak, amiből személyzeti kiadásra 600 ezer koronánál több esik. Kiemelkedő tételei Darányi Ignác dr. munkatervezetének: a gazdasági munkaházak építésének előmozdítására szolgáló hitelnek 200 ezer koronával való emelése, a gazdasági munkások közvetítésével, valamint egy létesítendő „földművesek tudakozódó intézeté”-vel kapcsolatos költségek felvétele, a mezőgazdasági statisztikai adatgyűjtések költségeinek emelése, a gazdasági irányú szövetkezetek és egyesületek segélyezésének kiterjesztése, az erdélyrészi akciónak 150 ezer koronával Árva, Trencsén- és Liptó vármegyékre való, legnagyobb elismerésünkhöz talákozó kiterjesztése, közlegelők létesítésének 100 ezer koronával való fokozottabb előmozdítása és végül 10 millió korona a telepítési alap gyarapítására, mint átmeneti kiadás előirányozva.

Ugy hisszük, hogy ez az utóbbi tétel a földművelésügyi kormány legközelebb előterjesztendő birtokpolitikai javaslataihoz kapcsolódik és rendeltetését ezek a javaslatok lesznek hivatva részletesen megvilágítani. Értesülésünk szerint a telepítési javaslati már elkészült a minisztérium s a parcellázásokról és járadékirtokokról szóló, a mai uzsoraszerű parcellázásoknak tisztességes verseny útján gátat vető törvénytervezet is nem sokára a nyilvánosság bírálata alá bocsátható. Lesz módunk annakidején ezekkel az agrárpolitikai szempontból igen nagy fontosságú javaslatokkal behatóan foglalkozni s ma csak amaz óhajításunknak adunk kifejezést, hogy a földművelésügyi kormány kellő figyelemben részesítse e javaslataink végleges szövegezése előtt ama tanácskozások eredményeit, amelyek a telepítés és a parcellázások kérdése körül az Országos Magyar Gazdasági Egyesületben folytak.

Mi hír a külföldön?

A cseh obstrukció.

A cseh tartománygyűlés botránjáról a következőket jelentik Prágából: Amikor a németek a „Wacht am Rhein” harmadik strófiáját is elénekelték, a csehek gúnyosan tapsoltak. Így tartott ez jó félórát. Végre is az elnök felkelt és eltávozott a teremből. Most a németeken volt a sor és ők tapsoltak, azután kivonultak a

teremből. Közben a csehek cukorral dobálták Wolfot és megint rákezdték: Cukor! Cukor!

Amikor a németek kifelé szállingóztak, a csehek ideoda taszigálták őket, különösen Wolfot, akit fején és arcán érték a cukorkockák, de Ironak is kijutott belőle.

— Ma volt az utolsó ülés! — kiabálták a németek, miközben kivonultak.

A tartománygyűlés után este 9 órakor a cseh tartománygyűlési pártok képviselői megjelentek a helytartó előtt és kijelentették, hogy előtte is kifejezni kívánják megbotránkozásukat afelett, hogy a német képviselők a tartománygyűlési teremben a „Wacht am Rhein”-t énekelték. A helytartó kijelentette, hogy az eseményt ő is nagyon sajnálja és elítéli. Kijelentette, hogy erről az esetről, valamint a cseh képviselők nagy izgatottságáról közvetlenül az ülés után jelentést tett a kormánynak.

A perzsa válság.

A sah elutasító magatartását az orosz követség furdolatlainak tulajdonítják. Sajnálják, hogy Liakov ezredes és a többi orosz tiszt, akik résztvettek a parlament lövetésében, még mindig Teheránban vannak és az érintkezés az orosz követség és a palota kamarillája közt állandóan barátságos, ami állítólag egyedüli oka annak, hogy Oroszország és Anglia lépéseinek eddig nem volt meg a kívánt sikere. A sah enélkül nem merte volna visszautasítani a két hatalom tanácsát. A sahnak állítólag az a szándéka, hogy még a ramazán-ünnep előtt összehívja az államtanácsot. Az államtanács 72 tagból fog állni, melyet részben a sah nevez ki, részben a nép választ. Az eddigi kormányrendszer fenntartása Anglia érdekeit Dél-Perzsiában is meg fogja rövidíteni. Oroszország és Anglia a sah elutasító magatartása folytán állítólag már elhatározták, hogy cselekvőleg közbelépnek, hogy az anarchiának Perzsiában véget vessenek. Egy másik jelentés szerint a sah már engedett. A pétervári távirati ügynökség teheráni jelentése szerint a sah a medschlik és a szenátus november hó 14-ére való egybehívását rendelte el. Tebrizi jelentések szerint a sah lovascsapatai mignap délután behatoltak a városba és Ain és Dauleh tüzérségének védelme alatt a Gorbato-hídig jutottak. A katonák most már teljesen körülférték a várost.

A király az Erzsébet-múzeumban.

Ő felsége vasárnap délután meglátogatta a budai várpalotában a megboldogult Erzsébet királyné emlékének szentelt múzeumot. A királyt, aki egy órákor érkezett a múzeumhoz, gróf Paar Ede lovassági tábornok főhadsegéd kíséretében, Szalay Imre miniszteri tanácsos, a Nemzeti Múzeum igazgatója az ereklyemúzeum rendezője és gondnoka fogadta. Ő felsége látható meghatottsággal és nagy érdeklődéssel tekintette meg a gyűjteményt, a felséges asszony ereklyetárgyait és másfél órai ott időzése alatt minden darab eredetét, a múzeum létesülésének minden mozzanatát kívánta hallani. Nemcsak a termekben elrendezett tárgyakat, hanem azokat az érmekeket, képeket és más egyéb dolgokat is a legnagyobb figyelemmel nézte meg, melyeket ezideig helyszüke miatt nem tudtak elhelyezni. Távozása alkalmával a király teljes megelégedésének és elismerésének adott kifejezést és köszönetet mondott Szalay Imrének azért az áldozatkész és szeretetteljes munkáért, melyet Erzsébet királyné emlékének megörökítése körül kifejtett.

• SZÖVETKEZETI ÉLET •

Hajsza egy szövetkezet ellen.

A Magyar Gazdák Szövetkezete idestova másfél évtized óta fejt ki sikeres munkásságot, hogy Budapesten jól értékesítse a gazdák által beküldött mezőgazdasági termékeket. A szövetkezet egészen 1906. év közepéig a budapesti központi vásárcsarnokban működött s mint hatósági közvetítő a vásárcsarnokba beküldött élelmi cikkeket is értékesítette. A székesfőváros hatósága azonban olyan magas bérösszeget szedett a szövetkezettől, hogy azt fizetni nem bírta anélkül, hogy veszteséggel ne zárja mérlegét. A szövetkezet ennél fogva kivonult a Központi Vásárcsarnokból és a Vámház-köruton bérelt helyiségében folytatta az üzletét.

A szövetkezet ellen ekkor indult meg a hajsza a kereskedelmi testületek s magánosok részéről is, akik kifogásolták azt, hogy a szövetkezet nemcsak a gazdák beküldött termékeit, de egyébként a külföldi származású élelmicikkeket és egyéb termékeket is hoz forgalomba. Följelentés folytán az elsőfokú iparhatóság 100 kor. pénzbírságra ítélte a szövetkezetet, mely azonban ezt az ítéletet megfellebbezte.

Most a budapesti kereskedelmi és iparkamara kereskedő osztálya folytatja tovább a hajszát a szövetkezet ellen s az e heti kamarai ülésen elhatározták, hogy a kormányhoz felterjesztést intéznek az iránt, hogy vonja meg az állami támogatást a szövetkezettől.

Mondani sem kell, hogy a szövetkezet ellen indított hajsza semmi alappal nem bír s nem egyéb, mint kenyéririgység, mert a szövetkezetnek szolid üzletvitelével sikerült enyhíteni a székesfővárosban lábrakapott szertelen és indokolatlan drágaságot s az árak leszállításával arra kényszeríteni a fővárosi élelmiszerkereskedőket, mészáros és hentesiparosokat, hogy az árakat ők is leszállítsák.

A Magyar Gazdák Szövetkezete tehát az alaptalan vádaskodással szemben tisztán áll és teljes önérettel

hivatkozhatik arra, hogy a tisztességtelen verseny leküzdésére irányult küzdelmében már is sikeresek mutathat fel. Erős a reményünk, hogy a minden elfogadhatatlan indok nélkül megindított hajszából a szövetkezet mint győztes fél fog kikerülni, akinek részén van az igazság.

A fogyasztási szövetkezetek nemzetközi bevásárló központja.

A kremonai nemzetközi szövetkezeti kongresszuson vetették fel az eszméjét annak, hogy a különböző országok nagy fogyasztási szövetkezeti központjai tömörüljenek s alkossák meg a nemzetközi közös bevásárló központot. Ezen központ előmunkálatainak végzésére kiküldött bizottság, amint tudjuk Newportban tartotta meg első értekezletét. A newporti értekezlet elé csaknem minden európai nagy fogyasztási szövetkezet terjesztett valamilyen javaslatot, amelyeket beható eszmecsere tárgyává tettek. A newporti gyűlésből kifolyólag egy albizottságot is küldtek ki, amelynek feladatává tették, hogy a létesítendő bevásárló központ alapszabályait dolgozza ki. Az alapszabálytervezet elkészült s már a legközelebbi napokban megkapják azok a nagy fogyasztási szövetkezetek, — így a többek között a „Hangya“ is — amelyek a bevásárló központ létesítésére szövetkezni kívánnak.

A newporti értekezletről kiküldött albizottság Hágában tartotta mult hó 26-án értekezletét. Az értekezlet lefolyásáról, miután az albizottságban Magyarország képviselve nem volt, csak szűk szavú tudósításokból nyertünk értesülést. Tudunk egyelőre annyit, hogy a bevásárló központ alapszabálytervezete elkészült s tudunk annyit, hogy az albizottság Tweddel elnök indítványára elhatározta, miszerint beható tanulmány tárgyává fogja tenni, mely cikkek volnának közös beszerzésre és a fogyasztási szövetkezeti központok egymás között való kicserélésére alkalmasak. Tudomásunk van továbbá arról, hogy maguk a nagy fogyasztási szövetkezetek a saját hatáskörükön belül serényen munkálkodnak a nemzetközi közös bevásárló központ előkészítésén. Így a „Hangya“ máris összegyűjtötte a kivitelre alkalmas magyar termékek jegyzékét. Ez a jegyzék egymagában is elég bizonyíték arra, hogy megfelelő szervezés útján a magyarországi kivittelt az eddiginél is jelentékenyebb mértékben lehet fokozni. A „Hangya“ már előzőleg lépéseket tett az iránt, hogy a bevásárló központ megvalósulása esetén egyes termelési ágak a fokozott igényeknek megfelelően szervez-

AJÁNLJUK nagyobb szőlőbirtokosoknak tökéletesített

magyar fogatos szőlőpermetezőinket,

melyekkel **nagy munkaerő és anyagmegtakarítás** érhető el. Most megjelent tavaszi, szőlőmivelési árjegyzékünket, **szőlővédekezési gépek, permetező stb. anyagokról** kívánatra bérmentve megküldjük.

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete

BUDAPEST, V. ker., Alkotmány-utca 31. szám.

tessenek. Tudjuk ugyanis, hogy a kivitel első alapfeltétele az, miszerint állandóan legyen készletben egyforma minőségű és nagymennyiségű árú. A magyar termelésnek egyik legfőbb hibája az volt, hogy nem tudott egyöntetűsége, sem pedig a termékeknek nagymennyiségben való előállítására törekedni. Hogy konkrét példával világosítsuk meg a mai helyzetet, elég utalnunk arra, miszerint egy-egy szőlőhegyen, a hány szőlős gazda termel, annyiféle bort állítanak elő. Már pedig, ha valamely nagy fogyasztási szervezet bort akar tőlünk vásárolni, semmiesetre sem vesz harmincfélét, hanem az igényeknek megfelelő egy fajta bort, nagymennyiségben. De nemcsak a borral, hanem jóformán minden fajta mezőgazdasági termékkel így vagyunk, pedig kivitelre aligha számíthatunk egyébből, mint mezőgazdasági termékekből.

Hogy tehát a nemzetközi közös bevásárló központ évi forgalmában Magyarország, illetőleg a magyar termelés már kezdetben jelentékeny szerepet biztosítson a maga részére, már most gondolnunk kell a termelők megfelelő irányú szervezésére. Ebben a részben a „Hangya” kötelékébe tartozó fogyasztási szövetkezeteknek jelentős munkája lesz. Még mielőtt a kremenai szövetkezeti kongresszus ezen nagyjelentőségű eszméje életre kelt volna, a „Hangya”-nak igen sok szövetkezete látott hozzá az értékesítés nélkülözhetlen előfeltételéhez, a termelők szervezéséhez. Már is több szövetkezetünk van, amely a fogyasztás szabályozásán kívül igen szép sikereket mutathat fel a gabona, borértékesítés, a háziipari értékesítés terén. Ha ezt a tevékenységüket a szövetkezetek fokozottabb mértékben fogják felkarolni, bízvást számíthatunk arra, hogy a létrejövő nemzetközi közös bevásárló központnak egyik legfőbb bevásárlási piaca Magyarország lesz. Más szempontból is hasznosnak tartjuk ezt az új alkotást. Magyarország igen sok árucikk dolgában szorul bevitelre, amiket a legesleges forrásokból kell a magunk részére biztosítani, már pedig a létesítendő nemzetközi szervezet bizonyára ily elsősorú és olcsó forrás lesz. Cs. Ö.

Szövetkezés és sajtó. A szövetkezeti eszme terfoglalását misem jellemzi jobban, mint az, hogy újabban az eddigi ellenséges sajtó is mindinkább elismeri a szövetkezeti eszme jogosultságát és óriási erejét. Így nemrégén egyik merkantil szellemű lapban a következő érdekes kijelentést olvashattuk: „Aligha kételkedtünk benne, hogy csak a szövetkezeti eszme lehet az az út, mely napjainkban a szociális érdekáramlatok majdnem tűrhetetlenné vált khaoszából kivezet. Minden józanul gondolkozó ember kénytelen elismerni, hogy a fogyasztók szervezkedése és szövetkezése szociális szempontból a modern kor egyik legnagyobb jelentőségű eseménye.” Mindenesetre elismeréssel vagyunk az ellenséges tábor e nyílt és világos nyilatkozatáért és aligha tévedünk ha ezt a Pálfordulást ellenségeink még hátralevő táborának is megjósoljuk.

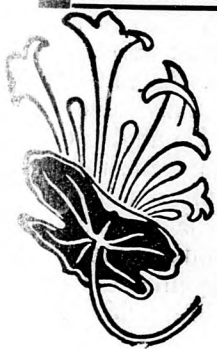
• MI UJSÁG? •

Nagy idők tanúja. Id. Hamvai Sándor Béla, Gömör-Kishont vármegye nyugalmazott főszolgabírája, negyvennyolcas honvédfőhadnagy hetvenkilenc éves korában Rimaszombaton meghalt. Az elhunyt a gömör-megyei társaság egykor kedvelt tagja volt, kitől a régi betyárvilág ismert alakjai nagyon rettegetek. A volt szabadsághóstit kiterjedt, előkelő család gyászolja.

Rákóczi szülőháza. Zemplén megye törvényhatósági bizottsági közgyűlése, mint Sátoraljaujhelyről írják, Dókus Gyula alispán hazafias érzéstől áthatott indítványban arra kérte a törvényhatóságot, mivel a kormány Rákóczi-muzeumot akar létesíteni, írjon föl a törvényhatóság a kormányhoz, hogy a muzeumot Borsiban, Rákóczi szülőhelyén állítsa föl s e célra vegye meg Windischgrätz hercegtől Rákóczi szülőházát s a környező erdőt. Ha azonban a kormány a muzeumot nem létesíthetné e helyen, vegye meg a házat és hozassa rendbe. Az indítványt a közgyűlés nagy lelkesedéssel egyhangulag elfogadta.

Ünnep Vörösmarty szobránál. Vörösmarty Mihály székesfehérvári szobránál kegyeletes szép ünnepet rendeztek vasárnap a déli vasúti műhely munkásai és a Polgár Dalkör a nagy költő névnapjának előestélyén. A derék munkásság lámpionos menetben, Rauscher Béla délivasúti főfelügyelő vezetésével vonult a szoborhoz, ahol már akkor ezrekre menő közönség várakozott. A Himnusz éneke után ünnepi beszédeket mondtak Csöppenzky Mihály dr. és Csokonay Károly, akik koszorút is helyeztek a szobor talpazatára. Azután több hazafias költeményt szavaltak és hazafias dalokat adtak elő, majd a Szózat eléneklésével az ünnepség véget ért. A Vörösmarty-kör szintén koszorút helyezett a szoborra.

A nyolcvan esztendő Samassa. Szeptember 30-án nagy ünnepe volt az egri egyházmegyének. Biboros érseke, Samassa József e napon töltötte be érdemben gazdag életének nyolcvanadik esztendejét. Papsága és hívei megragadták az alkalmat, hogy hódoljanak a főpásztornak, aki hosszú pályáján mindenkor a hazának, vallásának és a jótékonyaságnak élt. A jubileum alkalmával Begovcsevich Róbert egri érsek-helyettes körlevelet intézett az egyházmegye papságához a nagy évforduló megünneplése dolgában. Az egyházmegye minden templomában hálaadó istentisztelet lesz, amelyen részt vesznek a polgári és katonai hatóságok is.

Magyar Gazdák Értékesítő Szövetkezete

BUDAPEST (Központi vásárcsarnok)

Igazgatóság és központi Iroda:

Budapest, IX., Imre-utca 4. sz.

Nagy köpinczéi: BUDAFOKON.

Értékesít husféléket, baromfit, vadféléket, tejterméket, tojást, zöldséget, gyümölcsöt, mézet és MINDENMÉJÉ ELEMICZIKKÉT. Hordóbor-értékesítő osztály. ∴ Egetett szeszesitalok értékesítése.

A Magyar Országos Méhészeti Egyesület vezérképviselői.

A szövetkezet tagjai kedvezményben részesülnek. ∴ ∴ ∴ Mindennemű értékesítési ügyben díjtalanul nyújt felvilágosítást.

Német császár trónörökösünk birtokán. Adtunk hírt róla, hogy Vilmos császár az elzászi hadgyakorlatok alkalmával megígérte Ferenc Ferdinánd trónörökösnek, hogy az őszel vadászati kirándulást tesz a trónörökös eckarstani birtokára. Mint most a berlini lapok beavatót helyről értesülnek, a látogatás nem október végén, hanem csak november elején lesz. A berlini lapok most arról is közölnek részleteket, hogy milyen módon történt Vilmos császár meghívása. A legutóbbi német hadgyakorlatok alkalmával a trónörökös sokat mesélt a császárnak eckarstani vadászterületéről és annak gazdag vadállományáról. A császár ekkor azt a vágyát fejezte ki, hogy bárcsak vadászhatnék egyszer ilyen gazdag területen; a trónörökös erre rögtön meghívta a császárt és Vilmos a meghívást elfogadta. A német császár ez útja alkalmával nem fogja Bécszet érinteni, hanem a Nordbahnon fog Gänsendorfiig utazni, ahonnan a trónörökös automobiljával Stadlaun és Orthon át Eckarstan-kastélyba megy. A trónörökös neje, Hohenberg hercegnő aligha fogadhatja Vilmos császárt, mert épp abban az időben örvendetes családi eseménynek néz elébe.

Korai havazás. A Kárpátok között a hideg idő meghozta az első havazást. Máramarosszigetről írják, hogy Körösmezőn és a határszéli havasokon a héten hat centiméteres hó esett.

Lovasszobor egy esperesnek. Szabolcs vármegye közönsége volt esperesének, Görömbey Péternek lovaszobrot állíttatott Nagykálló piacán. A talapatot Szikay András, Andrassy Kálmán, Korcz József, Szontag Zoltán, Gönczy József, Nánásy Andor, Porzsolt István és Keresztessy Sándor kortársainak életnagyságú csoportszoborra díszíti. A szobor leleplezési ünnepélye október 18-án lesz.

Magyar gőzös a zátonyon. Az Adria hajóstársaság Szent István nevű gőzöse Glaszgovba menet a Szent György-csatornában zátonyra jutott. Most azt táviratozzák Fiuméből, hogy a teljes rakományt vivő hajó egész tatjával a víz alá került és csupán első fele része van a víz felszínre fölött. A hajón 28 főnyi legénység van, amely buzgón dolgozik a hajó megmentésén.

Meghalt, miközben misét szolgáltatott. Megrendítő halálesetről ad hírt egy máramarosszigeti távirat. Juhaszovits Antal ökörmézői görög katolikus esperes minap reggel mise közben hirtelen rosszul lett s néhány perc múlva meghalt. A hetvenhárom éves embert szívszélhűdés ölte meg. Tragikus sorsa mély részvétet kelt rutén hivei körében, akik a derék magyar érzelmű esperest nagyon szerették.

Bárónő, mint iparos. Nikolics Szeréna bárónő, kötő- és szövőszékeket szándékozik Eperjesen fölállítani. Ebben az ügyben tárgyalt a városi tanácsal és az ottani Magyar Védőegyesülettel. A bárónő a felvidéki ipart szándékozik fölkarolni.

Cigányok és csendőrök harca. Déváról táviratozzák: A dévai országuton minap egy cigánykaraván összeverekedett oláh munkásokkal. A verekedés után a cigányok elmenekültek. Farika Luter csendőrvezető és Szilasi György csendőr utánuk siettek s a telepükön meg is találták őket. A csendőrök be akarták kísélni a cigányokat, akik azonban megtagadták az engedelmességet és a csendőrökre támadtak. Vlajk Tódor cigány megragadta Szilasi csendőr fegyverét, míg egy Moldován nevű cigány kovácpörölyvel oly hatalmas csapást mért a csendőr fejére, hogy összeesett. Mikor az őrsvezető

társa veszedelmét látta, kardot rántott s Moldován fejét megvágta. A cigányok a közben magához tért Szilasi csendőrré újra rátámadtak a pörölylyel, de a csendőr Vlajk Daniló cigányt abban a pillanatban szíven szurta, amikor magasra emelte a pörölyt, hogy lesújtson vele. Vlajk Daniló nyomban meghalt, Szilasi csendőr pedig veszedelmesen megsebesült. A vizsgálatot elrendelték.

Dinamitmerénylet. Lippáról írják, hogy Zsaku Aurél kelméki földbirtokos ellen ismeretlen tettesek rettenetes merényletet kíséreltek meg, amely azonban szerencsére csak részben sikerült. A Lippával szomszédos Kelmák községben lakó dúsgazdag földbirtokos lakásába a nyitva felejtett ablakon át ismeretlen ember beosont s a diván alá dinamitot rejtett. A dinamit éjjel irtózatossal durranással fölrobbant és a szoba butorzatát darabokra tépte, a ház falait pedig megrepesztette. A földbirtokos, aki szerencsére a szomszéd szobában aludt, fél fülére megsüketült. A csendőrség keresi a merénylőt, aki tettét valószínűleg bosszúból követte el.

A postás támadói. Liptószentmiklósról írják: Magyar Pál kisegítő postaszolgát hétfőn este nyolc órakor, mikor a városon kívül fekvő rózsahegy papírgyárba egy táviratot akart kézbesíteni, két ember megtámadta és doronggal leütötte. A támadók azt hitték, hogy a szolga pénzeslevélhordó, aki a gyárnak nagyobb összeg pénzt visz kézbesítés végett. A postás táskájában azonban csak hetven fillér készpénz volt. A rablóknak nyoma veszett. A súlyosan megsebesült táviratkézbesítőt a poszonyi kórházba szállították.

Huszonnégy évig fegyházban. Szabadkáról jelentik: A soproni fogházból most hazaérkezett Szabadkára Tóth Pörge Imre, ki huszonnégy évvel ezelőtt Palicson három társával együtt megölte és kirabolta Holló Mátyásné halászasszonyt. Tóth Pörge Imrét akkor életfogytiglani fegyházra ítélték és húsz évig az illavai fegyházban ült, ahol rablázadást szított és ezért négy évi zárkát kapott, hol tüdővészbe esett és ezért feltételes szabadságra bocsátották. Tóth Pörge Imre most negyvenöt éves.

Három ember a vonat alatt. Atkár község közelében, mint Gyöngyösről jelentik, a nyitva maradt vasúti sorompó nagy szerencsétlenséget okozott. A szeptember huszonkettedikére virradó éjjelen a vámosgyörk-horti vonalon Atkár községi átjárónál a vasúti korlát nem működött és nyitva maradt. Három orosz parasztember abban a percben haladt át kocsival az átjárón, amikor az éjjeli személyvonat arra robogott. A kocs utasai a vonat alá kerültek, amely mindhármukat agyon-gázolta.

Elrejtett dinamit. Paulis aradmegyei községben a községháza alatti pincében dobozokban dinamitot találtak. A csendőrök kiderítették, hogy a bányamunkások a régi jegyző ellen terveztek merényletet, amely a dinamit felfedezésével meghiúsult.

A hamisított pénz. Ladányi József, Pap Sándor és Vas Mihály törökszentmiklósi kőművesek szövetségtek, hogy hamis pénzt fognak készíteni. Az öntéshez szükséges tíz koronás aranyat Vas Mihály adta át Ladányinak, hogy készítsen róla mintát. Ladányi addig olvasztgatta az aranyat, amíg elvesztette pénzértékét. Természetesen az öntés sem sikerült, mire a társak összeveszttek és Vas feljelentette két barátját pénzhamisításért. Az ügyészség azonban mindhármukat megvádolta s a törvényszék a vádlottakat egyenként egy-egy heti fogházra ítélte pénzhamisításra irányuló szövetség miatt.

Merénylő elmebeteg. A bécsi Ringstrassén, a parlamenttel szemben kedden délelőtt izgalmas jelenet történt. Három fiatal leány arra sétált s egyszerre egy ismeretlen ember hozzájuk ment és hatlövetű revolveréből háromszor rájuk lőtt. Az egyik leány karján sérült meg. Csakhamar óriási néptömeg gyűlt össze s rendőrök is jöttek, hogy a lövöldöző fiatallembert letartóztassák. Amikor a merénylő a rendőröket megpillantotta a revolverében lévő három golyót a földre lőtte s azután nyugodtan türe, hogy letartóztassák. A rendőrségen megállapították, hogy a megzavarodott elméjű embert Zibliczki Józsefnek hívják, Galiciából való és huszonhat éves fémmunkás.

Magyar ifjak a bolgár testőrségben. Nagyváradról írják, hogy Ferdinánd bolgár fejedelem, amikor néhány nappal ezelőtt Budapesten volt, említette egy arisztokrata társaságban, hogy a személye körül szolgálatot teljesítő testőrségbe hat magyar nemes ifjút hív meg. Ajánlották neki a többi közt Szunyogh Andor volt biharmegyei szolgabíró, a Vilmos huszárok hadnagyát, aki nemrégiben mondott le állásáról. Szunyogh már kézhez is kapta a meghívót és öt más magyar ifjával együtt legközelebb elfoglalja állását.

Kirabolt postavonat. Vlnából írják, hogy e héten a bezdáni állomáson egy postavonatot, a melyben katonai őrség is volt, rablók támadták meg, bombát vetettek és rálöttek. Egy csendőrt megöltek, öt más személy megsebesült. A rablók behatoltak a postakocsiba, elvitték a pénzeslevelek nagy részét, azután elmenekültek. A szomszédos állomásokon letartóztattak néhány gyanus személyt. A vasúti töltésen hat robbanó löveget találtak.

Öntöző-művek. Darányi földművelésügyi miniszter elhatározta, hogy a szikes, valamint tözeges és egyéb talaju területeken mintaöntöző telepeket létesít, amelyek kizárólag állami közegek kezelése mellett a különféle talajokra nézve még ma is megoldatlan kérdések, úgy mint téli és nyári öntözések, rétmegújítás, trágyázás stb. tanulmányozására szolgáljanak. Elrendelte egyidejűleg a miniszter, hogy a gazdasági akadémiában az öntözés gyakorlati oktatása a tanítás keretébe bevonassék. Akciót indít egyuttal bolgár rendszerű kertészet meghonosítása iránt és általában az öntözés népszerűsítése érdekében, akik berendezett öntöző gazdálkodást létesítenek és azt gondosan kezelik, megfelelő jutalmazásokban részesíti. A népies mintagazdaságokban ott, ahol a kisebb öntözőművek berendezése hasznosnak ígérkezik és példaadó hivatást teljesíthet, a miniszter szintén kisebb öntöző-művek berendezését tervezi.

Eladó szalastakarmányok. Darányi földművelésügyi miniszter két hetenként kimutatást állít össze az ország különböző vidékein vásárolható szalastakarmányról. Mai lapunkban mellékeljük a most megjelent II. sz. kimutatást.

Hogy a ló ereje milyen rohamosan fogy megerőltetett munka mellett, minden lótulajdonos előtt ismeretes. Az inak megmeredtsége leggyakrabban csakis a túlerőltetés káros következménye. A lovak kiváló erő kifejtése és rendes munkaképessége csakis a **Kwizda-féle** cs. és kir. kizárólagosan szabadalmazott **Restutio-fluid** rendszeres alkalmazása által éretik el. Ezen szer kitűnően beválik, serkenti a lovat munkabírársra, s képesíti a legnagyobb erő kifejtésre.

• GAZDASÁGI DOLGOK •

Lovak elefántkórja.

Különösen nagyobb mérvű használatban levő lovaknál — ha azok kellő ápolásban nem részesülnek — elég gyakran előforduló betegség az úgynevezett elefántkór. Ez a betegség rendszerint a ló hátulso végtagjának erős megvastagodásában áll s természetesen ezáltal

Elefántkóros ló.

gátolja a lovat mozgásában. A betegség kifejlődése évekig eltart s kezdetben alig, később fokról-fokra jobban akadályozza az állatot mozgásában. Mellékelt képeinken bemutatott ló nagyfokú elefántkórban szenved, ez azonban ritka eset s ezért érdekesnek tartjuk bemutatni. Az „Allatorvosi Lapok“ utolsó számában egy állatorvos írja le a bemutatott beteg lovat. A ló kiscgazda tulajdona volt s ezelőtt 4 évvel, mikor megvette, már dagadt volt a ló lába, azonban korántsem oly nagy mértékben, mint lefényképezésekor. A daganat 96 cm. átmérőjű, kemény, hideg tapintatú és nem fájdalmas. Vezetvén a lovat, ügetésben sántít, lépésben azonban nem. Maga a daganat kötőszövetmegvastagodás és állandóan nedvesség szívárogoz belőle. Kifejlett elefántkórt gyógyítani nem lehet, csupán elejét venni a bajnak. Ha egy lovon a baj keletkezését észrevesszük, legjobb azonnal túladni rajta.

A takarmányrépa eltartásáról.

Már sok szó esett a takarmányrépa eltartásának módjairól. Ehhez szeretnék én is hozzászólni pár szóval.

Ezideig az az általános nézet uralkodott, hogy leghelyesebb a répát mielőtt elvermelnék, kint a földön hagyni takaró nélkül és pedig azért, hogy veszítsen nedvességéből. Ez helyes is normális időjárás mellett, de helytelen ilyen abnormis időjárás mellett, mint volt az elmúlt esztendő száraz nyara és a jelenlegi is. Hiszen ha a répa egészen nem fejlődhetett ki a száraz időjárás miatt és már szedésekor megtöppedt, szükségtelen még hosszabb ideig kint hagyni a földön, hogy nedvességéből veszítsen.

Czél szerűbb ily száraz időjárás mellett a répát csak addig kint hagyni, míg a rajta levő föld megpörgedt, hogy aztán hordás alkalmával magától lepörögghessen. Ezért a reggel szedett répát meleg napon, száraz esztendőben már délután hordhatjuk.

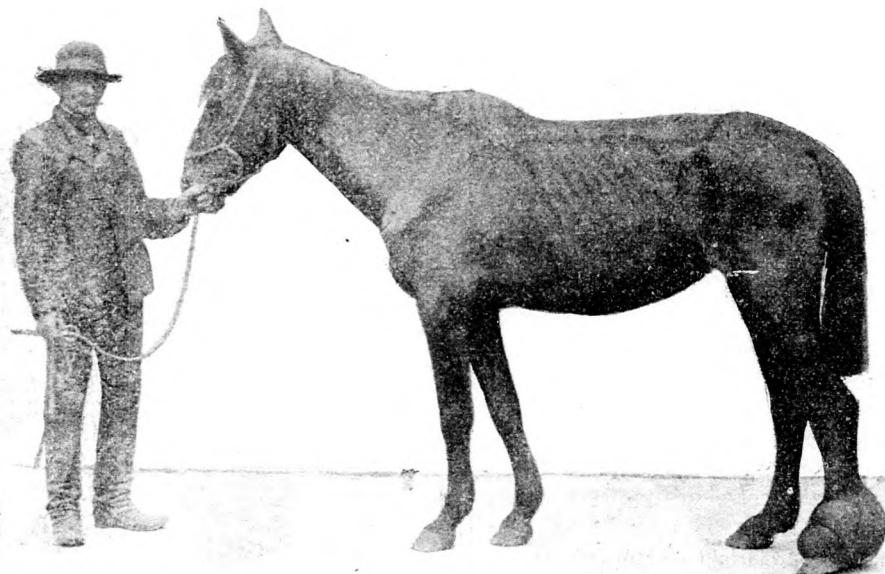
Hogy a répa romlását lehetőleg elkerüljük, ügyelnünk kell már a kiszedésnél, továbbá a répamunkásra a kupacbarakásnál; ne engedjük, hogy a kiszedés alkal-

nem érdemes, legjobb az egész répát fölszeletelni és vagy árpa, zab, szalmát közéje szecskáztatni, vagy polyvát és így elvermelni, de ez esetben sem a szalmaszecskát, sem pedig a polyvát nem szabad sajnálni.

VEGYESEK.

Cukorrépaetetés szoptató kocákkal. Fias kocákkal lehet cukorrépát etetni, de miután a nyáron elszoktak a répaevéstől, fokozatosan kell őket hozzászoktatni s csak mintegy két hét múlva alkalmazandó a teljes adag, mely 100 kg. élő súlyra s naponta 3 kg.-ban állapítható meg. A fő különben az, hogy a kocák ne kapjanak annyi répát, hogy hasmenésben szenvedjenek, mert főleg ez az, ami a tejet rontja s a malacokra veszélyessé teszi.

Milyen állatbetegségekért felelős a gazda? A ki állatot ad és vesz, annak tudnia kell, hogy vannak egyes betegségek, amelyekért a gazda az eladás után is felelős. Az ilyen betegséget szavatossági hibának nevezik. Hogy a gazda akarata ellenére is pörbe ne keveredjen, szükséges, hogy ismerje azon hibákat, melyekért felelős. Minden állatfajnál előfordulhat szavatossági

Elefántkóros ló.

mával egymásra hányják-dobják a répát, hanem csak úgy rakják a hordásnál és bevermelésnél is ügyelni kell erre.

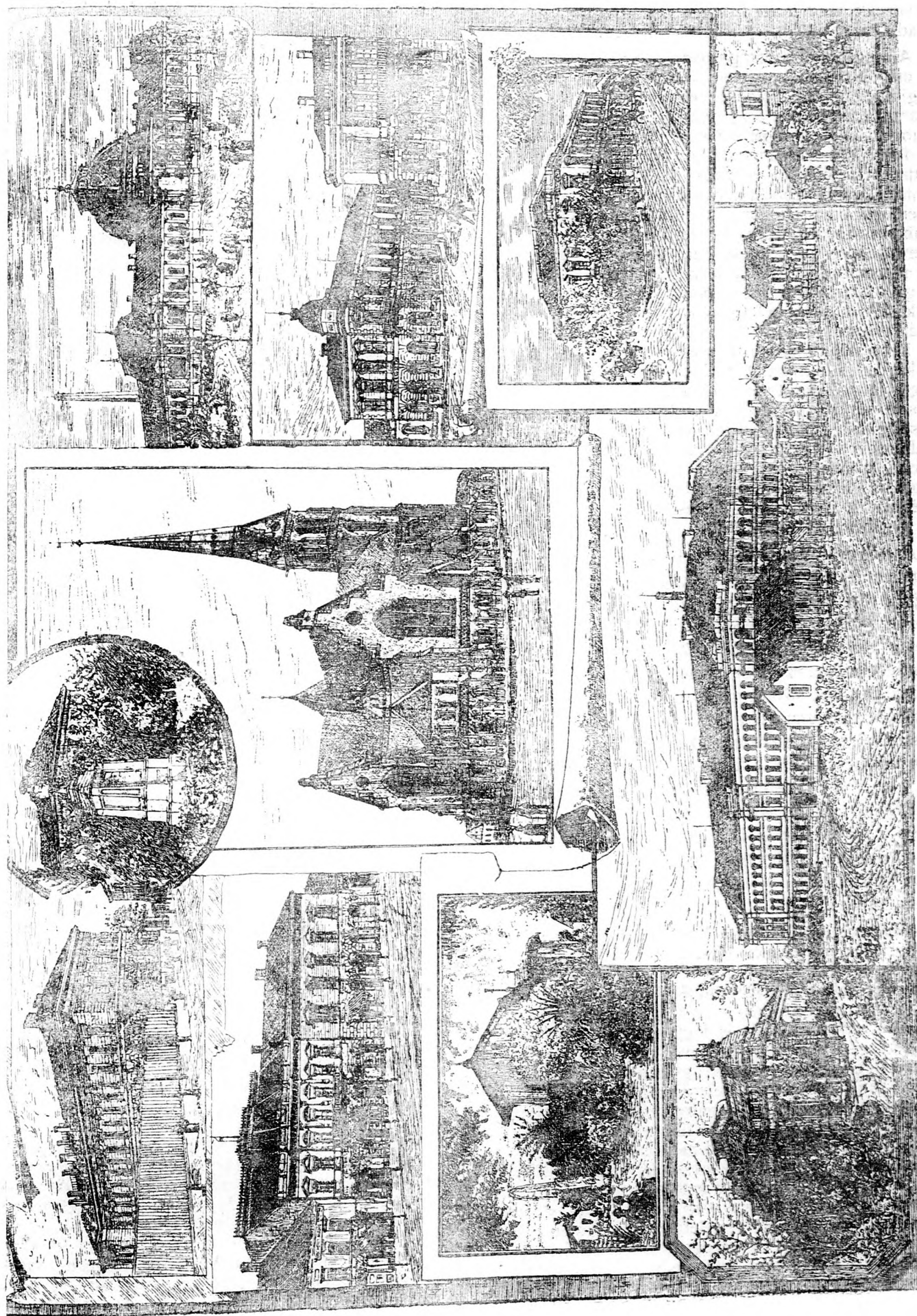
Vermelésnél ajánlhatom gazdatársaimnak a következő eljárást: A kupac alján fektessünk végig egy facsatornát és erre rakjuk (ne pedig dobjuk) a répát (igaz, hogy lassabban megy, de mégis nagy megtakarítás). Továbbá csakis a teljesen egészséges répát kupacoljuk, a törődött, zúzott répát vagy föletetjük mindjárt, vagy fölszeletelve és pelyvával keverve elvermeljük és így ez is eltartható; a szarvasmarha pedig szívesen megessi. A répára azután közvetlenül ne tegyünk szalmát, hanem úgy 10—15 cm. vastag földréteget, azután 40—50 cm. szalmát és erre ismét földet 30—40 cm. vastagságban. A föntemplített csatornán keresztül a répa szelhető és ha beáll a nagyobb fagy, úgy a csatornát is bedugjuk szalmával éjjelre; a déli órákban, ha nincsen oly erős fagy, a szalmát ki lehet venni 1—2 órára. Így azután a répa is párolgathat anélkül, hogy romlást idézne elő és a kívánt 10—12° C. is meglesz.

Ha pedig sok a zúzódtott répa, úgy hogy kiválogatni

hiba. Az egyes hibáknál meg van állapítva az idő, a meddig az eladó felelős. Ez a megállapított idő az úgynevezett szavatossági idő. A szavatossági idő más-más betegségek szerint különféle hosszúságú. Szavatossági hiba:

1. a sertések borsóka-betegsége nyolc napon belül;
2. juhoknál 8 napon belül a himlő és a rüh;
3. ugyancsak juhoknál két hónapon belül a szőrféregbetegség;
4. szarvasmarháknál 30 napon belül a gümőkór (a rossztüdejűség);
5. 15 napon belül a lovak takonykórja s ugyancsak 15 napon belül a kehesség, 30—30 napon belül a butacsira, a bőrféreg-kór, a csökönnyösség, a fekete hályog és a havi vakság.

Ha az itt felsorolt szavatossági időn belül a vevő állatorvosi bizonyítvánnyal igazolja, hogy a vett állat szavatossági hibában szenved, a hibás állatot az eladó vissza tartozik venni s a vételárt visszafizetni köteles. Ha tehát vétel után azt vesszük észre, hogy a vásárolt állat nem egészséges, mutassuk meg idejében az állat-

Képek Debrecen városából.

orvosnak, mert ha a szavatossági időt elmulasztjuk, az eladó nem köteles az állatot visszavenni.

A megdohosodottgabona kezeléséről. A gabona a magtárban könnyen megdohosodik és megpenészedik, leginkább akkor, hogyha nem volt kellőképen megszáradva, amikor a magtárba hoztuk. A megdohosodott gabonának sajátságos, kellemetlen szaga van néha, ha a dohosodás nagyon előrehaladt, a színét is megváltoztatja és ha szánkba vesszük, keserű ízt is érezhetünk rajta. Legkönnyebben dohosodik meg az árpa és zab, mert ezek burka nagyon vastag. A dohosodásnak az olyan gabona van leginkább kitéve, mely aratás közben a keresztekben vagy a kazalban megázott, vagy ha már ki is csirázott ott. Hogy a megdohosodástól megóvjuk a gabonát, azért a friss gabonát csak vékonyan teregesük szét és gyakran forgassuk. Később pedig, ha a mag már teljesen megszáradt, fel lehet nagyobb garmadába is halmozni, de azután is meg kell forgatni, ha csak ritkábban is. A megdohosodott gabonát úgy lehet némileg a dohos szagtól megszabadítani, hogyha faszénporral összekeverjük. E célból 100 kg. gabonára 4—5 kg. faszénport veszünk és azzal jól összekeverjük. A dohos gabonát a szénporral 8—14 napig hagyjuk összekeverve állani, mialatt a szén elveszi a gabona dohos szagát. Ezen idő letelte után megrostáljuk a gabonát, mikor a szénport a rosta kifújja. Teljesen azonban nem veszt el a gabona dohos szagát.

A növendékmarha kezelése. Az bizonyos, hogy a növendékmarhának istállóban való tartása elkorcsosítja a törzset. Valamennyi nagyobb, racionálisan gondozott gazdaságban a növendékmarhát elkerített helyeken a szabadban nevelik. Ha ellenben a borjaknak nemzedékről-nemzedékre istállófogságban kell felnevelődniök, ennek következménye lesz a végtagok hiányos alkata, a csontozat rossz fejlődése, a test hátulja egyre rosszabbá válik, a medence keskenyebbé. Ilyen testalkat azonban megnehezíti tenyésztésnek az ellést, a tögy nem képes kellőleg kifejlődni és ezzel az állatok elértéktelenednek. Akinek tehát nincs alkalma arra, hogy a növendékmarhát a legelőre hajtsa, az legalább gondoskodjék arról, hogy naponta néhány óráig szabadon futkoshasson az udvarban; a fiatal állatnak mozgásra van szüksége.

Motoros talajmivelő. A napokban értek véget azok a kísérletek, a melyeket Kőszegi Károly motoros talajmivelő gépével végeztek. A kísérlet fényesen bevált s annyit a szakértők már most is konstatálnak, hogy a motoros talajmivelő-gép meg fogja változtatni a talajmivelés eddigi módját s le fogja szállítani a költségeket. A Kőszegi-féle motoros talajmivelő áll egy négyszögletes acélgerendakeretre szerelt gyorsjárátú benzin- (automobil-hajó) motorból, melyről az erő lánczátással átvezetetik egyrészt a járóműre, másrészt a kaszaműre, úgy hogy e kettő egymástól függetlenül vagy egymással együtt dolgozhat. A gép menetességének változtatása kiváltható fogaskerekekkel történik. A tulajdonképpeni talajmivelő eszköz a kettős körhagyóra (excenter) szerelt kapa, mely mozgásában teljesen utánozza a kézi kapálást, természetesen megfelelően nagyobb energiával. A jövő hónapban Hontmegyében és Bácsmegyében folytatják a kísérleteket, még pedig tarlótörésre, sekélyszántásra, megmivelésre és többféle talajmivelő munkára.

• MULATTATÓ •

Hazasíró nóták.

I.

*Magas az ég, csillag ragyog rajta,
A felhőket esti szellő hajtja;
A menny boltját, ahogy hosszan nézem,
Édes hazám, eszembe jutsz nékem!*

*Eszembe jut a mező, a róna,
Kis kertünkben nyilladozó rózsa;
Hogyha jön a reggel, vagy az alkony,
Kis harangunk szavát szinte hallom.*

*Eszembe jut: otthon meleg nyár van,
Buzakalász megért a határban;
A legények mind aratni mennek,
Sarlós lányok aranymarkot vernek.*

*Édesapám ott van a sor élén,
Maga rendjét maga vágja büszkén;
Hogyha mikor a kaszát kalapálja,
Gondol-e az elszakadt fiára?!*

*Édesanyám mig a délit főzi,
Két kék szeme könnyben ázik néki...
A szegénynek az van az eszébe,
Hogy fiának ki főz ma ebédre?...*

*Alkonyat lesz, vége a munkának,
Képek árnyán most otthon nótáznak...
Köztünk tenger, lelke még is hallja
S szegény szívem, majd megszakad rajta!*

(Cleveland, Amerika.)

Balázs.

Jobb világ volt régen

Irta: Bársony István.

A fiatalság az élet, a megelégedés, a szívósság s a remény. S én olyan nagyon fiatal voltam, amikor Kraszna-Bélteken laktunk.

Szinte magam is csudálkozom, hogy ehhez az igénytelen kis sváb faluhoz fűződnek életem legszebb emlékei. Már tudniillik azok, amelyek mindenre fogékony fiatal lelkületemnek a legnagyobb gyönyörűségeket birták okozni.

Akkor kezdődött, amikor a hetedik gimnáziumot végeztem Pozsonyban. Az addig tartott, amíg a jogot elvégeztem Budapesten. Közben a nyolczadik gimnáziumba Szatmáron jártam, ott tettem érettségim. S az első éves jogászságom megint Pozsonyban telt.

Ezt nem biográfiai szempontokból jegyzem fel, amelyek elvégre kit is érdekelhetnének? Hanem azért, hogy elmondhassam, hányfelől szaladgáltam én haza, lehetőleg minden sátoros-ünnepen, no meg a nagy vakációra.

A házunk a falu végén volt, az Erdőd-Szatmári utcán. Összesen hét holdnyi belsőség vette körül,

Zápor elől.

amelynek egy részét, a nagyobbat, tette a nagy kert, benne a „szigettel“, amelyre a „sóhajok hidján“ jutotunk. Igazán kedves hely volt az.

A „sziget“ gyümölcsös fákkal beültetett domb, körülötte nádasával, amelyben vadruca költött minden évben. A tó miatt csak a „sóhajok hidján“ volt megközelíthető a sziget, amelynek vadszőlős lugasában nagyon szerettem ábrándozni, olvasgatni, hallgatni az esti harangszót. A „sóhajok hidjának“ négy sarkán négy óriási szomorufűzfa állott, földig érő vesszős ernyőjével. A hidon túl, a szigeten, a fűzfák alatt padok voltak, ahonnan az ernyő közül kiláthattunk; de ha mink ott ültünk, minket senkisé sem láthatott, úgy el voltunk takarva.

A sziget nagy gyümölcsfáira és fűzfáira temérdek vadgerlicze járt júliusban és augusztusban hűsölni. Júliusban egyre szóltak, gurrogtak, beszélgettek. Gyönyörűség volt azt hallgatni.

A kert magas sövénye mellett sűrű, eleven bodzasövény vonult, amelyre rengeteg rigó, seregély s más madár járt rá, mihelyt a bodza bogyó érni kezdett.

A házunk utcái homlokzata előtt kis virágos kert volt, ahol tavasszal a sűrű rózsafákon barátfülemüle költött, fészkel. Annak a dala költötte föl a hugaimat korán reggel, bizony hajnaltájban.

Engem senki sem keltett fel.

Tudták, hogy nem lehet.

Ha elaludtam, miattam ágyuzhattak. Még a hideg víz sem használt. Amikor elég volt az alvásból, akkor magam is felkeltem, kérés és szidás nélkül.

Hogy mikor volt elég, az attól függött, hogy milyen fáradtan feküdtem le.

Fáradtnak lenni bőven volt okom.

Mert amikor csak lehetett, — mikor lehetetlen nem volt, — mindig vadásztam otthon.

Sokszor úgy indultam el reggel, hogy csak egy darabka kenyeret és egy falat szalonnát tettem a vadásztarisznyámba, egész napra; de azt is inkább a kutyámnak szántam, mintsem magamnak.

Nem merem azt mondani, hogy: a *kutyámnak*. Mert ez volt az a bizonyos híres Britt, „akitől“ vadászni tanultam. Ő, — már mint Britt — bizony az apámat vallotta a gazdájának végig.

Hiába vadásztam vele nyolcz-tíz napon át folyvást — ha az édesapám egyszer azzal tüntetett ki, hogy velem tartott: Britt rögtön hozzászegődött és rám sem hederített többé.

Csudálatos „észleány“ volt. Ugy emlékszem rá maig is, mint a legokosabb ugynevezett „oktalan“ állatra, amelyet az életemben láttam.

Amikor kis gimnázista koromban egyszer a Nagykároly mellett levő Posta-rétre lopódtam egyesöví puskámmal, fürjezni: majd megbolondultam a szelességtől. Britt volt az, aki csillapított. Nyugodtan keresett, kitaratóan állatta a fürjet s amikor ide-oda ugrándozásommal felvertem egy nagy nyulat, ő szégyelte magát helyettem; a farkát behuzva szemrehányóan nézett rám s hátra sompolygott, hogy ne is — lásson.

Britt volt örömeim osztályosa Kraszna-Bélteken is. Ez a kávébarna, kissé érdesszerű erős kankutya, amelyet a mai vizslászat terminológiája a „használati“ ebek sorába igtatna. (Nyilván megkülönböztetésül azokkal a vizslákkal szemben, amelyek nagyszerű törzslapjok ellenére is — használhatatlanok.)

A kávébarna Britt apja is Britt volt, csak hogy fekete. Ez a fekete Britt volt a vizslák Kincsemje. Rövid három évet élt, de ezalatt soha egyetlenegy olyan vadat sem veszített el, amelyet csakugyan lelőttek. (Természetesen szárnyas vad értendő.) Ha szavahihető vadásztárs azt mondta: kérem, lelőttem a fürjet vagy fog-

lyot, vagy erdei sneffet, (vizi és mocsári vadra az édesapám nem igen vitte, mert sajnálta rontani a kutyája fölséges orrát), akkor azt a fekete Britt, az apám parancsára addig kereste, amíg a legsűrűbb bozótból is elő nem hozta. Ennek a fia volt az én tanítóm, a kávébarna Britt.

Amikor Kraszna-Béltekre kerültünk, már volt legalább is hét esztendő. És még kitarított ott hat gyönyörű szép, de nehéz esztendőt. Tizenhárom éves korában, sőt már azon jóval túl mult ki, a neki szánnható legszebb halállal; egy lövés által, amire akkor itéltük, amikor már teljesen megvakult s megsejtült és csak az orra, az a remek orra élt még benne. De különben már öneki magának is csak teher lehetett az elgyöngült, pislogó vegetálás.

Hanem amikor még csak hét éves volt, sőt sokáig azontul is, hihetetlen munkabírásról tett tanúságot.

Mondom, mindennap vadásztunk *ketten*, amikor csak lehetetlen nem volt.

Elindultunk kezdettől fogva gyalog. És bejártuk estig néha három falu határát is.

Ahol kutat láttunk, oda igyekeztünk. Ott ittunk mind a ketten. És vadásztunk tovább, a kidőlésig.

Néha meglőttem egy vén nyulat már a vadászatom elején. Tudtam, hogy oda aznap vissza nem kerülök; — mit tehettem? Hátamra kötöttem, úgy czipeltem órák hosszat, félnapig, egész napig. Ha a második nyul ugrott, arra tíz eset közül kilencszer nem is lőttem. Elrettent a gondolat, hogy azt is czipelnem kell. Csak akkor voltam bátrabb, ha már hazatérőben, közel a községhez nyílt alkalmam második nyulat lötni. Így is majd leszakadt néha a lábam, amíg hazaértem. Hányszor voltam közel az összeroskadáshoz és csak úgy némán bittattam magamat: no még egy kicsit, no még!

Gondolni lehet, hogy magányos mezői vadászataimon nem valami tulságosan sok nyulat lőttem azon a vidéken. A szárnyas vad volt az eszményem. Abból pedig akadtt mindenféle, ha nem is valami sok. Tudtam a fürjes helyeket, a mocsári sneffak való s a vadruccás helyeket. Ezekből bőven telt mulatságom a sikon. A fogolyállományt akkoriban még csapat számra tartottuk rováson. Akkor foglyasztunk, ha az édesapám is ráért. Haszontalanul nem lőttük rakásra.

De fürjrel megrakodhattam, ahogy birtam.

Britt nagyszerűen segített benne s tizenöthusz fürj egy kimenetelre közönséges eredményeim közé számított.

Persze, ez sem valami tulságosan sok, de tudni kell, hogy másképp vadásztunk akkoriban, mint a mai gyors tempóban lövöldöző urak. Először is „perkussziós“ (előöltő) puskáink voltak. A töltés lassan történt, legalább aránylag s az ember nem hazárdkodott úgy, mint a hátültöltő puskák későbbi évadjában, amikor kész töltényt vihetett tele tarisznyával.

Mint aféle diáknak, a „municzióm“ is ki volt mérve. Ész nélkül durrogatni, puska port pazarolni nem volt szabad. Ha a járandóságomat szelesen elpuffoltam, magam sinylettem meg.

A terület nagy volt s a vadat egymagamnak kellett megkeresnem rajta, ami bizony nem kis munkát adott, ámbar Britt volt a vizslám.

Egy-egy fürj hűvös időben végigszaladt az egész hosszú kukoriczablán s akkor a vizsla munkája gyönyörködtetett; máskor fél óráig is elkerestünk egy harist, amit megszárnnyasztam s a bozót közül nem birtam megkapni. A mórseffes helyek messze voltak a fürjesektől; oda hosszan tartott a séta. A vadruccát megint máshol kerestem, mély sásas árkokban, ereken, laposokban. Kraszna-Béltek, Szakas, Sándorfalu, Géres, Gyöngy, Ákos, Dobra, Alsó-Szopor, Kis- és Nagy-Szokond, Alsó-

és Felső-Boldád, Bántü, Rátkos, Erdőd, a Sási-pusztá, ezek voltak az én vadászbirodalmam kiterjedesei.

Egy részök már erdős-hegyes, de oda nem is Brittel jártam, kivéve a dobrai vágást és a bélteket, ahol gyönyörű erdei sneff huzás volt s ahol vizslával is remekül lehetett sneffezni.

Igaz, hogy nem akárániék. De nekem, aki a fáradságot nem bántam s akármily sűrű túske közé is bebujtam: igen.

Hogyan dolgoznak Brogyánban?

— Levél egy szövetkezettől. —

A politikai értékmérője a siker. Ezt az elismert igazságot hangoztatták ellenségeink még nem is olyan régen, amikor a szövetkezésben megnyilvánuló szociálpolitikát lekicsinyelni igyekeztek. Lepingálták az élclapokban a papot, amint szalámit vág a szövetkezeti bolt pultján és lepingálták a tanítót, amint a pálinkát méri, a falusi grájzleros pedig ládászámra rendelte meg a „Borsszem Jankó“-nak eme végtelenül szellemes példányát és abba pakkolta Kati néniének a zsiszikes rizskását, illő súlydifferenciát számítva a maga javára a ráadásul nyújtott szellemi táplálékért.

Isten a világ felett? — emígy szellemeskedte az eddig egyedül uralkodó szatócs — soha sem gondoltam volna, hogy a szenteltvizet spirituszba lehet keverni! És boldogan olvasta kedves ujságját, ha azt olvashatta belőle, hogy a szövetkezeti mozgalmat udvari tanácsosi körökben is csak nevetik. Ezt pedig minden nap olvashatta, míg végre reájött, hogy a pap jobb szalámit árul s a tanító jobb pálinkát mér, mint ő.

Igen! A lekicsinyelt, a kinevetett szövetkezeti eszme rohanó árként tört utat magának a nép kommerciális életének terén és megküzdve a kezdet nehézségeivel, ma már a Kárpátoktól az Adriáig nem találunk olyan számottevő községet, ahol ennek az eszmének hívei, derék harcosai ne lennének.

Hálával és kegyelettel kell gondolnunk azokra, akik a szövetkezés eszméjének magvát elhintették, de nem kisebb az érdeme azoknak, akik ezt az elvetett magot hatalmas, terebélyes fává nőni segítették.

Ezen buzgó hívek érdemeinek akarunk az alábbiakban elismeréssel adózni.

Brogyánon, Barsmegyébe megalakult a „Brogyáni Kisbirtokosok és Földmívelők Szövetkezete“ és elért eredményeiről így ír a szövetkezeti vezetőség:

„Tizenöt év előtt 20 filléren kezdtük a szövetkezést s ma már ott vagyunk, hogy 1000 holdas birtokot vettünk bérbe, szállítunk Münchenbe 20—30 vagon sörárpát, öröltetünk 10 v. búzát lisztnek, van hitelszövetkezetünk majdnem félmillió forgalommal, 100,000 korona tőkével, fogyasztási szövetkezetünk 30,000 kor. forgalommal, gyönyörű gazdakörünk, zeneegyletünk, olvasókörünk, gyümölcsfa-iskolánk s ha az Isten megsegít, jövőre építünk szövetkezeti cukorgyárat!

Igy kelt ki a 20 filléres mag és hol van még az erkölcsi haszon?! Nálunk nemsokára megszűnik a pálinka s helyébe lép a tea, kávé és a bor és általános

jólét, meglegedés, egymás megbecsülése s ennek nyomán — tótok ami tagjaink — a valódi magyar hazafiúi érzelem!

Ha élünk, a jövő arató ünnepélyre tisztelettel meghívjuk a szerkesztőséget már most!”

Ez a levél többet mond minden ékesszólásnál. Ez a levél fényesen szerepelhet a szövetkezeti eszmében rejlő szociálpolitika értékmérőjeként, mert ez a levél a szövetkezeti eszme diadalát jelenti.

Aldja meg az Isten Brogyán község derék szövetkezeti vezető embereit, amiért ilyen fényes példáját nyuj-

XIII. Alfonzó spanyol király.

tották annak az igazságnak, hogy a szövetkezésben van az az erő, amely a kis embereket nagygyá teszi.

Azt megigérjük mindnyájan, a szövetkezés igaz barátai, hogyha arra a bizonyos arató-ünnepélyre elme gyünk, csak azért lépünk be feltett kalappal a falu határába, hogy annál könnyebben kalapot emelhessünk Brogyán község derék polgárai előtt.

APRÓSÁGOK.

Vidéki történet. Szegeden, a kihágási bíró elé került Bárany Ádámné újszegedi asszony. Nem követett el ő semmi bűnt, csak nem jelentette be a kutyáit, gondolva, így majd megtakaríthatja a kutyaadót. De most azután nemcsak ebadót, hanem birságot is kell fizetni.

— Miért nem jelentette be a kutyáit? — kérdezte a bíró.

— Megkövetem alássan, az egyiket, a Bulit, agyonütötte az uram, azért csak nem fizetek adót?

— Hát a másik kutyával mi történt?

— A másik a sógoré volt, annak — még a nevit se tudom.

— Hogy került az magához?

— Hát... begyűtt hozzám látogatni, a sógorommal Szögedről.

— Ejnye, hát a harmadik kutya?

— A harmadik? Mán mint a Sajó? Lám, lám, hát azért befizettem még — tavaly.

— De az idén is kellett volna.

— Be ám. De, gondoltam, hogy majd befizetem, mihelyt elmulik az — ebzárás.

— Két kemény koronára büntetem — mondja a kihágási bíró. Megnyugszik?

— Hát mit csináljak. Ördög bujjék a — Sajóba...

A tolvaj cséplőgép. Kárászteleken a község kisbirtokosai közösen cséplették a búzájukat Kovács Bertalan cséplőgéptulajdonossal. A kisgazdák között Zsíros József azt a hírt terjesztette, hogy a géptulajdonos megkárosítja őket, amennyiben a kicéplelt búzafele a gép ládája alá ömlik s csak egy része ömlik a zsákokba. A tudatlan, gyanakvó emberek elhitték a mesét és szombaton este botokkal támadták meg a cséplőgéptulajdonost és szét akarták szedni a masinát, hogy az állítólag elrejtett búzát visszaszerezzék. A gép fűtője csendőrökért szaladt s két csendőr alig tudta lecsendesíteni a fellázadt tömeget, csak mikor a gép minden zegét-zúgát kikutatták, nyugodtak meg, hogy a cséplőgéptulajdonos még sem lopta meg őket.

Iránytű nélkül a tengeren. Most érkezett meg Délamerikából a Szeged nevű magyar gőzös, a melynek az Atlanti Óceán közepén érdekes kalandja volt. A Szeged, mint Bassich kapitány elmondta, az északi szélesség 27°15' foka és a nyugati hosszúság 14°37' foka alatt egy portugál vitorláshajóval találkozott, a mely jelekkel értesítette, hogy bajban van és beszélni akar a Szeged-del. A magyar hajóról lebocsátottak egy csónakot, a melyen a portugál hajó egy tisztjét a hajóra emelték. A tiszt elmondta, hogy hajójuk Délamerikából jön és Las Palmasba tart, de az úton a villámcsapás tönkre tette mind a két iránytűt, s most nem tudnak tájékozódni. A magyar kapitány megállapította a térképen a las-palmasi útírányt, tüzelőanyagot adott a portugál hajónak, s ezzel a két hajó szíves üdvözléssel elbucszott.

A majom és a rendőrség. Szeptember 21-én a moszkvai Turuti-cirkusz Jáva nevű majma kiszabadult a cirkusz tetejére s egyenruhájában órákig csavargott ott a nélkül, hogy feltűnt vagy feltartóztatták volna. Azután felmászott egy rendőrségi házra s tetején kényelmesen járkált fel-alá. Ezt már észrevette egy őrtálló rendőr s azt hitte, hogy valami fogoly akar elmenekülni. Felkiáltott hozzá, de a majom természetesen nem értette. Erre a rendőr elővette revolverét s tüzelni kezdett az állatra, de nem találta. Nagy néptömeg verődött össze s a szegény majom talán halálának halálával hal meg, ha időközben meg nem jelennek a cirkusz szolgálói s a majmot nagy hajkurászás után el nem csípi.

KÉPEINKHEZ.

Záporosó elől. A mezőn sétál a fiatal pár s a hirtelen jött záporosó azonban megzavarja a kellemes együttlét örömeit. A napernyő most beválik esernyőnek is. Behúzódnak a rétminti fa alá, amelynek ritka lombkoronája édeskevés védelmet nyújt a zápor ellen.

A fiatal pár könnyedén túlteszi magát a hirtelen jött veszedelmen: egymáshoz húzódnak szerelmesen...

Képek Debrecen városából. A hortobágysszéli hatalmas vidéki magyar város Debrecen, melyet Csokonai Vitéz Mihály uram annak idején megénekelte, az utóbbi évtized alatt gyönyörűen fejlődött; számtalan köz- és magánépületet emeltek ottan, úgyhogy most Debrecen egyike legcsinosabb vidéki városainknak. Mai képeinken néhány debreceni épületet mutatunk be.

Előfizetési felhívás!

Október hó elsején új előfizetést nyitunk a **Független Ujság**-ra.

A „Független Ujság“ tizennégy esztendő óta a magyar népnek,

a földmivelő- és kisiparos-osztálynak

őszinte barátja, jóakarója, tanácsadója.

Hetenként beszámol az olvasónak mindarról, ami az édes hazában és kint a nagy világban történik.

A gazdasági haladásnak, a szövetkezeti mozgalmaknak, a kisemberek boldogulásának

a „Független Ujság“

az egyedüli ujságja és szóvivője a magyar sajtóban.

Előfizetési ár:

Egész évre . . . . 8 korona

Félévre . . . . . 4 „

Negyedévre . . . . 2 „

Minden egyes t. előfizetőnk arra kérjük, hogy ne csak saját maga ujtsa meg előfizetését, de iparkodjék lapunkra lehetőleg még legalább egy új előfizetőt szerezni s a „Független Ujság“-ot tehetségéhez képest terjeszteni. Hazafiúi tisztelettel a

„FÜGGETLEN UJSÁG“

szerkesztősége és kiadóhivatala
Budapest, IX., Üllői-ut 25. (Köztelek)

Élelmi cikkek nagybani árai a központi vásárcsarnokban.

Magyar Gazdák Értékesítő Szövetkezete jelentése 1908 szeptember 21.

Budapesti Központi Vásárcsarnok árai.

Husneműek: marhahus 1'20—1'40 K., helybeli borjúhús 1'10—1'20 K., sertéshus 1'20—1'28 K., szalonna füstölt 1'36—1'44 K., szalonna, olvasztani való 1'28—1'30 K., hajt 1'36—1'40 K., sertésszir 1'40—1'44 K. — **Füstöltus:** (vidéki) kg.-ja 1'50—1'80 K., hazai sonka 1'80—2'—K. szalámi 3'20—4'—K.

Baromfifélék: ————K., rántani való csirke 1'40—1'80 K., sütni való csirke 2'40—2'80 K., kacsza, hizott 4'—5'—K., lud, hizott 10'—14'—K., pulyka, hizott ————K. páronként. Vágott hizott liba 1'36—1'40 K., vágott hizott kappan, kacsza pulyka 1'80—2'—K. kg.-ként.

Budapesti piaci árak.

Gabona. (Arak métermázsánként értendő). Buza 22'—23'80 K. Rózsa 18'80 K-tól 18'80 K-ig. Árpa 15'40 K-tól 15'50 K-ig, jobb minőségű K-tól — K-ig. Zab 16'—16'40 K. Tengeri 16'10—17'00 K. **Teavaj:** (centrifugált) 1'80—2'20 K., főzővaj 1'40—1'60 K. kg.-ként. Tehénturó kg.-ja 10—20 fillér.

Tojás: bácskai 88'—90'—K., erdélyi apróbb áru 86—88 K. lánként (1440 drb). Apadt ———K., meszes ———K.

Zöldségfélék: Burgonya (vagonárú) sárga 6:80-8- K., rózsás 5-6- K., 100 mm.-ként. Hagyma 50 kg.-os zsákokban zsákkal együtt — K., mm. kent.

Liszt ára 100 kg.-ként.

Cs.	0	1	2	3	4	5	6	7
K.	34	33:40	32:80	32	31:40	31	30	27:60

Takarmányvásár. Réti széna 7:60-10-, muhar 8:40-9:80 zsup-szalma 6:40-7-, alomszalma 6-6:20 K.

A „FÜGGETLEN UJSÁG” szerkesztésére felügyelő:
zsitvabesenyői Rubinek Gyula,
az Országos Magyar Gazdasági Egyesület igazgatója.

Pályázati hirdetmények.

Féllárú vasúti jegy váltására jogosító arcképes évi igazolványok kiállítása és a már használatban levőknek érvényesítése az 1909. évre.

Az állami- és törvényhatósági tisztviselők, továbbá az állami- és törvényhatósági nyugdíjasok féllárú vasúti jegy váltására jogosító arcképes évi igazolványai a jövő 1909-ik évre leendő érvényesítés végett a m. kir. államvasutak igazgatóságához (Budapest, VI. ker. Andrassy-út 73. sz.) már folyó évi október hó 15-től kezdve beküldhetők, legkésőbb azonban december hó 31-ig okvetlenül beküldendők.

Azoknak az igényjogosultaknak, kiknek a folyó évből arcképes évi igazolványuk még nem volt, a jövő 1909-ik évre azonban ily igazolványt maguk részére szerezni kívánnának, az igazolvány kiállítását ugyancsak a fent jelzett időben kell kérelmezniük.

Különösen figyelmeztetjük az érdekelteket, hogy az igazolványok érvényesítéseért és az újak kiállításáért járó 1 korona kezelési illeték m. kir. postabélyegeken rovandó le. A postabélyegeket a betérjesszűző névjegyzékre, vagy kérvényre ragasztandók fel.

Kézpénz vagy okmánybélyeg kezelési illeték fejében nem ragasztatik fel.

Ez alkalommal a nyagdíjasokat arra is figyelmeztetjük, hogy a folyamodványon a lakhelyükre illetékes közigazgatási hatóság által igazoltatni kötelesek azt, hogy semmiféle díjazott tisztséget vagy fizetéssel járó hivatalt nem viselnek.

Budapest, 1908. szeptember hó 24.

A m. kir. államvasutak igazgatósága.

Pályázati hirdetmény.

A vonalainkon az 1909. évben, esetleg a következő 1910. évben is szükségelendő különféle pályafenntartási puhafák szállítását biztosítani óhajtván, azok szállítására nyilvános pályázatot hirdetünk. A megközelítő szükséglet a következő:

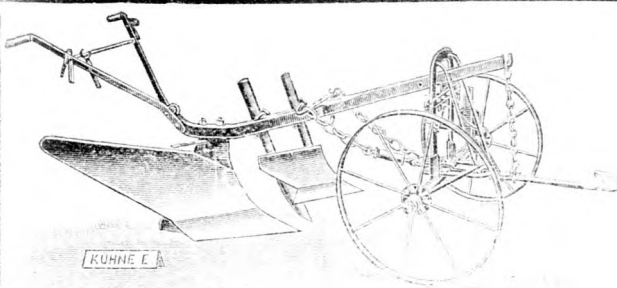
Erdei fenyőfa deszka	79 m ³
Jegenye	428 "
Lúc	213 "
Metszett erdei fenyőfa	16 "
" jegenye	520 "
" lóc	410 "
Kerítés sűrítési léc puhafából 1:4 m. h. 50 mm. átm.	49000 drb.
Metszett jegenyefenyőfa léc	317 m ³
Erdei fenyőfa palló	127 "
Jegenye	483 "
Lúc	37 "
Vörös fenyőfa	21 "
Kerítési rúd puhafából 6 mm. h. 50 mm. átm.	3900 drb.
" " " " 6 mm. h. 80 mm. átm.	7480 "
Puhafa rúd 6 m. h. 100 mm. átm.	284 "
" " " " 10 m. h. 130 mm. átm.	137 "
Különféle puhafa rúd	119 m ³
Vörösfenyő szálfa	51 "
Puha széldeszke	4450 fnt.
Fedő zsindey	257000 drb.

Az ajánlatok f. évi október hó 17-én déli 12 óráig üzletvezetőségünk I. általános osztályánál (Teréz-körút 62. sz. II. emelet ajtó 5.) adandók át a bántópenz ugyanott a gyűjtőpénztárnál f. évi október hó 16-án déli 12 óráig teendő le. A részletes pályázati feltételek, nemkülönben a megközelítőleg szükséges mennyiségről szerkesztett méretjegyzék és ajánlati űrlap valamennyi üzletvezetőségnél megtekinthető, üzletvezetőségünk általános osztályában (Teréz-körút 62. sz. II. emelet 4. ajtó) pedig megszerezhetők.

Budapest, 1908. évi szeptember hóban. Az üzletvezetőség.

A „Független Ujság”-ra fizessünk elő mielőbb, hogy a lap szétküldésében akadály ne legyen.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban
Budapest, Üllői-ut 25.

„Mosoni Drill” sorvetőgépeket, borsajtókat stb. szállít:

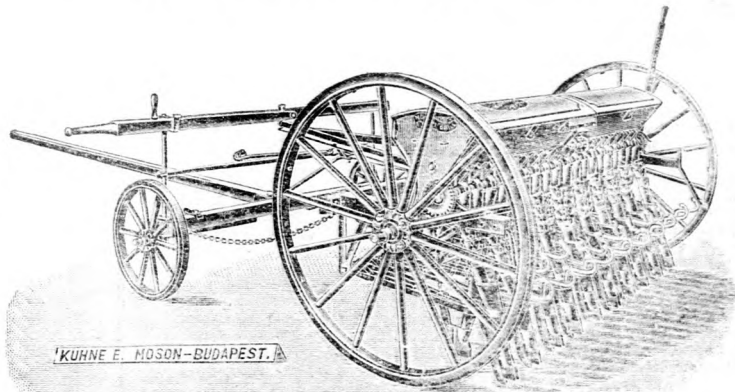
„KÜHNE”

mezőgazdasági gépgyár r.-t.

MOSONBAN.

Főraktár: BUDAPEST, VI. ker., Váci-körut 57/a.

AZ ŐSZI IDÉNYRE
mindennemű talajmivelőeszközöket:
„Bippart” altalajekéket
„Tornadó” kukoricaszártépőgépeket
és egyéb takarmánykészítőgépeket

Felhívjuk a t. c. gazdaközönség figyelmét
a budapesti
gyapju-aukeziókra

melyek idei második sorozata folyó évi szeptember
30-án veszi kezdetét.

Az aukeziókra felküldött és „Gyapjuárverések Magyar
Általános Hitelbank, Budapest, Dunaparti teherpálya-
udvar” címzett gyapjuküldemények a M. Á. V. összes
vonalain tetemes díjkezdményben; valamint ingyen
raktározásban részesülnek. Bejelentéseket elfogad és
mindennemű felvilágosítással szolgál:

**Magyar Általános
Hitelbank**

Áruosztály — Gyapjuárverések
Nádor utca 12. sz.

KURCZ LIPÓT ÉS TÁRSA

photozinkografiai műintézete

Budapest, VIII., Szentkirályi-u. 13.

KÉSZIT: mindennemű nyomtatványhoz szükségelt

CLICHÉKET

Chemigrafia, chromotypia, photo-(auto)-typia, fametszet stb.
utján. Térképek, tervezetek, alaprajzok photoithogra-
fiailag legszebben, legolcsóbban sokszorosíttatnak.

Vidéki megrendelések pontosan és jutányosan eszközöltetnek.

Gazdak Biztosító Szövetkezete

BUDAPEST, VIII., Baross-utca 10. szám.

Alakult 1900.	Biztosítéki alap:	Alakult 1900.
Alapítványok a kormány hozzájárulásával	-----	1.970.40.- kor.
Tartalékok	-----	64.780.16 kor.
	Összesen	2.735.104.16 kor.

1901. évi fölösleg	-----	90.349.- kor.
1902. évi fölösleg	-----	59.782.26 kor.
1903. évi fölösleg	-----	109.331.73 kor.
1904. évi fölösleg	-----	72.438.23 kor.
1905. évi fölösleg	-----	61.730.60 kor.
1906. évi fölösleg	-----	59.243.65 kor.

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyancsak az
ember életére, különféle módok szerint.

Az üzlet-eredményben a biztosított tagok díjarányukban részesülnek
és az 1901. évi üzletfeleslegtől úgy a tűz-, mint a jégkár ellen biztosítva
volt tagok 4 százalékos díjvisszatérítést kaptak.

Az 1902. évi üzlet feleslege közgyűlési határozattal tartalékba he-
lyeztetett. Az 1903. évben a jégkár ellen biztosítottak 4%-os díjvisszatéri-
tést kaptak. Az 1904. és 1905. évben a jégkár ellen biztosítottak 2-2%-os
díjvisszatérítésben részesültek. Az 1906. évben a jégkár ellen biztosítot-
tak, kik 5-10 évre adják fel biztosításukat 5% engedményben részesítet-
tek. Biztosítási ajánlatok benyújthatók közvetlenül vagy a képviselők
közvetítésével. Nyomtatványokkal és felvilágosítás minden irányban
készszéggel szolgál az igazgatóság.

1900. Párisi világkiállítás Grand Prix.

Kwizda-féle Restitutions-fluid
mosóvíz lovak számára. Egy üveg ára 2:80 K.

Az udvari istállóban, továbbá a
nagyobb katonai és civilistállóban
40 év óta használatos mint kitűnő
erősítő szer nagyobb munka végzése
előtt és után, ingyuladsoknál stb.
Trainingben nélkülözhetetlen.

Kwizda-féle Restitutions-fluid

Csimke és csoma-
golás védve; valódi
csak az itt látható
védjeggyel.

Főraktár:

TÖRÖK JÓZSEF gyógy-
szertára

BUDAPEST,

Király-utca 2.
Andrássy-ut 26.

Legjobb és legolcsóbb

gazdasági takaréktűzhely

Munkácsy-féle szabad. és a nm. földművelés-
ügyi ministerium által 600 koronás első díjjal
kitüntetett takaréktűzhely. Megrendelhető

Lossinszky Imre

okl. gépészmérnök műszaki irodája

Budapest, V., Lipót-körut 7. sz.

Alfa-Separator

Részv.-Társaság

BUDAPESTEN

VI., ker., LOMB-UTCZA II. szám.

Tejgazdasági gépgyár

Tejgazdasági eszközök és gépek gyártása.

Tejszövetkezetek és telepek berendezése.

Arjegyzekek, tervek és költségvetések díjmentesen.

Ujdonság! Az 1908. évi mintájú Alfa-
Separatorok a jelenkor legtökéletesebb
főlözőgépei. Nagy és kiváló munkabírás
mellett bámulatos könnyen járnak.

**Több mint 500,000 Alfa Laval
Separator az egész világon.**